

Centrālās statistikas pārvaldes (Pārvalde) apsekojuma mērķis, tiesiskais pamatojums un iegūto datu izmantošana

“Pārskats par izmaksām” (1-izmaksas)

- Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?
- Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?
- Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?
- Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?
- Kam ir jāiesniedz dati?
- Kur publicē oficiālo statistiku?
- Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?
- Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?
- Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?

Pārvalde lūdz iesniegt datus, lai nodrošinātu lietotāju vajadzības, kas definētas [Oficiālās statistikas programmas](#) pielikuma 1. punktā (Nacionālo kontu sistēma) un 13. punktā (Galvenie uzņēmējdarbības gada rādītāji).

Ikviena uzņēmuma sniegtie dati ir vienīgais informācijas avots statistisko datu sagatavošanai par pirktajiem pakalpojumiem sadalījumā pa veidiem, izejvielu un materiālu krājumiem un to izlietojumu vai citām izmaiņām sadalījumā pa preču veidiem.

Izmaksu rādītāji nodrošina iekšzemes kopprodukta aprēķinus no ražošanas aspekta un piedāvājuma – izlietojuma tabulu sagatavošanu, parādot ekonomiskās saites starp dažādiem institucionālajiem sektoriem. Iegūtie kopsavilkuma dati ļauj arī noteikt vidējo svērto PVN likmi Latvijas iemaksām ES budžetā.

Operatīvās nomas izmaksas ļauj novērtēt izmaiņas, kas radušās ieviešot 16. Starptautisko finanšu pārskatu standartu “Noma”, ja operatīvās nomas objekts iekļauts bilancē kā lietojumtiesību aktīvs. Dati par operatīvo nomu tiek prasīti tikai no uzņēmumiem, kuru pamatdarbība ir monetārā starpniecība,

apdrošināšana, pensiju uzkrāšana (izņemot obligāto sociālo apdrošināšanu), fondu pārvaldīšana.

➤ Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?

Oficiālo statistiku nodrošina, lai izpildītu šo tiesību aktu:

- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu \(ES\) Nr. 549/2013](#) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (Dokuments attiecas uz EEZ).

➤ Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?

Pienākums iesniegt datus izriet no [Statistikas likuma 14. panta pirmās daļas](#), kurā noteikts, ka Pārvaldei ir tiesības pieprasīt, lai respondents sagatavo un sniedz datus par statistisko vienību, arī ierobežotas pieejamības informāciju, lai nodrošinātu oficiālo statistiku. Respondents statistikas iestādei tās noteiktajā termiņā, formā un apjomā sniedz patiesus datus. Pēc statistikas iestādes pieprasījuma respondents sniedz rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus par šiem datiem.

➤ Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?

Administratīvo datu nav.

➤ Kam ir jāiesniedz dati?

Apsekojumā iekļauj:

- uzņēmumus, kuru izmaksu kopsumma par pakalpojumiem, izejvielām un materiālu krājumiem veido 45% un vairāk no nozares (atbilstoši Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas NACE grupai, NACE 3-zīmēm) izmaksām;
- finanšu iestādes;
- visas valsts un pašvaldību budžeta iestādes;
- fondus, nodibinājumus un biedrības, kas, atbilstoši institucionālo sektoru klasifikācijai, pārstāv nefinanšu sabiedrības un finanšu sabiedrības.

Izlases izveidošanas standarts:

- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulas \(ES\) Nr. 549/2013](#) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā 2. pants, kā arī A pielikuma 20. nodaļa;
- [Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumi Nr. 812](#) "Oficiālās statistikas veidlapu paraugu apstiprināšanas un veidlapu aizpildīšanas un iesniegšanas noteikumi".

➤ Kur publicē oficiālo statistiku?

- Oficiālās statistikas portālā:
 - [Piedāvājuma-izlietojuma un ielaides-izlaides tabulas](#)

- Iekšzemes kopprodukts pavisam, uz vienu iedzīvotāju un uz vienu nodarbināto
- Iekšzemes kopprodukts no ražošanas aspekta

Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?

- Ekonomikas ministrija
- Latvijas Banka
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD)
- Eiropas Centrālā banka (ECB)
- Starptautiskais Valūtas fonds (IMF)

Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?

Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti. Pārvaldes nodarbinātajiem aizliegts izpaust datus un citu ierobežotas pieejamības informāciju, kas viņiem kļuvusi zināma, pildot dienesta vai darba pienākumus. Tas attiecas arī uz personām, kuras uz laiku ir iesaistītas oficiālās statistikas nodrošināšanā vai ar kurām izbeigtas darba vai dienesta tiesiskās attiecības.

Pārvalde veic nepieciešamās darbības, lai novērstu neatļautu piekļuvi datiem, to sagrozīšanu vai izplatīšanu, nejaušu vai neatļautu iznīcināšanu.

No respondentiem iegūtos datus izmanto oficiālās statistikas nodrošināšanai, tas nozīmē, ka datus, kas primāri iegūti statistikas nodrošināšanai, nedrīkst izmantot civilprocesā, administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai komercdarbībā.

Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu.

Pārvalde pieprasa un apstrādā datus saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas \(ES\) 2016/679](#) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK 6. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktu un 89. panta 1. un 2. punktu normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei vai sabiedrības interesēs.

Vairāk par informācijas drošību un datu aizsardzību var atrast Pārvaldes mājaslapā: <https://www.csp.gov.lv/lv/informacijas-drosiba-un-datu-aizsardziba>.